

Tämä artikkeli on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne. Kyseessä on käsikirjoitusversio, josta puuttuvat artikkelin mahdolliset kuvat ja jossa saattaa olla pieniä eroavaisuuksia lopulliseen artikkeliin verrattuna.

Viite

Lauhanen, R. 2013. Oi kuusipuun aika. Ilkka 23.12.2013, 13.

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

www.seamk.fi

verkkolehti.seamk.fi

Oi kuusipuun aikaa

Suomen kotitalouksista 54 prosenttia hankki joulupuun viime jouluna Taloustutkimuksen mukaan. Kynttilät tai valot syttyvät noin 1,5 miljoonaan joulupuuhun vuosittain. Yli miljoona puuta ostetaan kotimaisilta viljelmiltä. Omista ja sukulaisten metsistä hankitaan noin 300 000 puuta. Noin 150 000 joulupuuta tuodaan etupäässä Tanskasta. Joulupuumarkkinoiden arvo on Suomessa noin 32 miljoonaa euroa bruttona vuositasona. Joulupuuseura koostaa näitä tilastoja sekä tekee tärkeää työtä suomalaisen joulupuun hyväksi. Vaikka kuusikuitupuun hinta on laskenut, on joulukuusi arvossaan.

Kotimainen joulupuutuotanto on viljelmien varassa. Itsenäisyyspäivän aikaan uutisoitiin uhkaavasta joulukuusipulasta, kun moni kuusentuottaja on jäämässä lähiaikoina eläkkeelle. Taisi olla edellisen kerran 1800-luvulla, kun metsäviranomaiset puhuivat kuusipulasta. Tuolloin maamme metsävarat olivat vähäiset, ja joulukuusien hankintaa pidettiin luonnonvarojen haaskauksena.

Joulupuuviljelmät sijaitsevat eteläisessä Suomessa, eli siellä missä on markkinat ja paljon ostokykystä väkeä. Jossain Helsingin Kuusisaarella omakotitalon vahtimestari saattaa vieläkin noutaa Kauppatorilta joulukotiin jopa kuusi kuusta. Osassa ruotsinkielisiä piirejä jouluperinteisiin kuulunee edelleenkin joulupakettien nyörien kiinnittäminen lakalla, jonka keskelle painetaan suvun aatelisvaakunan kuva.

Mikäli kuusipula tulisi, niin olisi varmaan Pohjanmaallakin levitettävä jouluolkia tuvan lattialle vähän kuin Aleksis Kiven Seitsemässä veljeksessä. Olkimatolla voisi aattoiltana vanhoja painiperinteitä kunnioittaen telmiä kuten ennen vanhaan maaseudun tapoihin kuului.

Joulukuusi on melko uusi perinne meikäläisessä kulttuurissa. Suomalaisiin koteihin joulukuuset ilmestyivät 1800-luvun alussa, ensin kaupunkeihin ja myöhemmin maaseudulle. Joulukuusen isänä pidetään Martti Lutheria. Saksalainen joulukuusi on jalokuusi, kun taas suomalainen kuusi on useimmiten kotimainen metsäkuusi. Jalokuusien kasvatusta onnistuu parhaiten leudossa Etelä-Suomessa, koska maan keski- ja pohjoisosissa niihin voi tulla pahoja pakkasvaurioita. Amerikassa joulukuusi voi joskus olla mänty.

Suomalainen joulupuuviljely on ekologisesti kestävä. Joulukuusikaupassa ei ole kysymys vanhojen luonnontilaisten metsien hävittämisestä. Mutta kun joulupuun kaataa, syntyy metsään pieni hakkuuaukko. Kukaan ei nykyisin väitä joulukuusihakkuiden vaarantavan kestävän kehityksen periaatteita, sillä kyse on omasta elinympäristöstä ja juhlapyhien perinteestä.

Joulukuusta ei saa hankkia luvatta toisen maalta. Puiden, oksien, koristehavujen, käpyjen ja muiden puun osien sekä sammalen ja jäkälän ottaminen toisen maalta ilman lupaa on kiellettyä. Jäkälän ja sammalten kerääminen vaarantaa metsämaan puuntuotoskykyä. Tuo Ruotsinvallan ajan rikoslaista periytyvä metsäsäädös kielsi aikanaan myös sikojen laiduntamisen naapurin terhometsässä. Säädös ei liene eritellyt joulupossuja.

MMT Risto Lauhanen

Kirjoittaja on Helsingin yliopiston dosentti sekä SeAMK elintarvike- ja maatalouden tutkimus- ja kehittämispäällikkö.